

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۴۲۷۰ •
نمبر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹

تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۳۴۴ • چاپ: مصیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

چهارشنبه ۲۱ دی ۱۴۰۱ • ۱۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ • ۱۱ ژانویه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۴۶۹ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۲ • اذان مغرب ۱۷:۳۰

اذان صبح فردا ۵:۴۵ • طلوع آفتاب ۷:۱۴

شترق

دیالوگ روز

گذران زندگی - زان لوک گذار- ۱۹۶۲

مرد (بریس پاران): مثلا شخصی مثل افلاطون رو هنوز درست درکش نکردند، اون ۲۵۰ سال پیش کتاب می‌نوشته و هنوز کسی دقیقا نفهمیده چی نوشته، به خاطر همینکه که ما باید قدرت بیان به خودمون رو داشته باشیم.

- نانا: چرا باید این‌طوری باشه؟ تا همدیگه رو درک کنیم؟

- مرد: ما باید فکر کنیم و برای تفکر نیاز به کلمات داریم... و راه دیگه‌ای برای تفکر و ارتباط وجود نداره... باید حرف زد... زندگی یعنی همین!

نشانه‌خوانی

پاک‌کردن سؤال

پویا نعمت‌اللهی

روزنامه‌نگار

هفته قبل یک مقام سازمان سنجش در گفت‌وگو با صداسویما گفت که ان‌شاءالله اینترنت در روز برگزاری کنکور قطع خواهد شد. کلمه «ان‌شاءالله» در این اظهار نظر می‌تواند به این معنا باشد که چنین تصمیمی هنوز قطعی نشده است. این مقام همچنین تاکید کرد که اینترنت به‌طور کاملا یکپارچه قطع خواهد شد. این جمله دوم لحن تاکیدی داشته و خبر از جدیت موضوع می‌دهد.

طیعا اولین واکنش از سوی وزارت ارتباطات بود. روابط‌عمومی این وزارتخانه ضمن رد موضوع فوق اعلام کرد که نشسر این اظهارات غیرمسئولانه و خارج از چار‌چوب اختیارات و مأموریت‌های سازمان‌های مختلف، به امنیت روحی و روانی مردم و کاربران ضربه وارد می‌کند.

بدیهی است به دلیل اهمیت موضوع اینترنت برای همه مردم، خبر قطعی اینترنت با وسعت و شدت زیادی اصطلاحا «گردش» پیدا کرده بود و خصوصا در شبک‌ها و پیام‌رسان‌ها محل بحث و انتقاد فراوانی شد. سویه سیاسی این خبر بر وجوه دیگر آن غالب بود و موضوع فوق مصداقی از همان راه‌حل‌هایی تلقی شد که ذیل مقوله «پاک‌کردن سؤال» قرار می‌گیرد.

واقعیت این است که درهم‌تبدیلی اینترنت با زیست روزمره مردم تا بدان اندازه پیچیده و انکارناپذیر است که این‌گونه اخبار می‌تواند حد ح‌حد ایجاد یک «بحران» تعبیر شده و بنابراین انتظار می‌رفت که وزارت ارتباطات از همان لحظات ابتدایی پروگرام مدیریتی اطلاع‌رسانی بحران را در دستور کار قرار دهد.

اما بعد از این تکنیسیه غلیظ و شدید، وزیر ارتباطات گفت درخواست سازمان سنجش برای قطع اینترنت کشور هنگام برگزاری کنکور سراسری در حال بررسی است. وی افزود که در زمان برگزاری آزمون سراسری، اینترنت تنها به‌صورت نقطه‌ای قطع خواهد شد. این اظهار نظر وزیر به‌هیچ‌وجه در راستای اطلاعیه روابط‌عمومی آن وزارتخانه نبود.

در همان روز وزیر علوم قطع اینترنت سراسری در زمان برگزاری کنکور را تکذیب کرد و گفت در حوزه‌هایی که کنکور برگزار می‌شود، اینترنت برای محل‌های برگزاری آزمون سراسری قطع خواهد شد تا فرزندانتان با خیال راحت به رقابت بپردازند.

فردای آن روز وزیر علوم در حاشیه اجلاس رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی از قطع اینترنت محدودده‌های برگزاری کنکور به‌عنوان یکی از راهکارهای جلوگیری از بروز تقلب تعبیر کرد و گفت مردم با سعه‌صدر قطع اینترنت در محل حوزه‌های برگزاری کنکور را می‌پذیرند؛ زیرا این کار به نفع فرزندان خودشان است.

همچنین یک ساعت بعد از این اظهار نظر، رئیس سازمان سنجش آموزش کشور نیز وارد گود شد و گفت به‌منظور جلوگیری از بروز تقلب در آزمون سراسری اقدامات زیادی انجام شده که کمترین آن قطع اینترنت است. اگر این خبرها را از مراجع رسمی مانند خبرگزاری‌های معتبر دنبال کنید، روند ترتیبی آنها نمی‌تواند تصویر درستی را از کش و واکنش دو وزیرتخانه ارتباطات و علوم به دست دهد. دلیل آن این است که در روز دوم از ماجرا، عملا وزارت ارتباطات به خاطر آن جوابیه سهمگین خود، نمی‌توانسته هیچ موضع دیگری بگیرد؛ چراکه به نظر می‌رسد تصمیم به قطعی اینترنت (مثلا در حوزه‌های انتخابیه) پیشاپیش اتخاذ شده و فقط روابط‌عمومی وزارت ارتباطات در جریان آن نبوده است.

این قضیه می‌تواند نمونه مطالعاتی خوبی درباره مدیریت اطلاع‌رسانی در شرایط بحران تلقی شود. انتشار به‌موقع، کامل و هماهنگ اخبار در کنار پرهیز از آشفتگی و تعجیل در موضع‌گیری، می‌تواند عامل ممانعت از بهره‌برداری سیاسی باشد؛ امری که متأسفانه در همین قضیه چندان مورد توجه قرار نگرفت.

این وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها با انفعال و نگاه واکنشی خود، درواقع کارآمدی نظام را در معرض تردید قرار می‌دهند.

دیدارهایی که ممکن نمی‌شود

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

اولین روز این هفته با خبر اجرای حکم اعدام دو نفر از محکومان حوادث اخیر آغاز شد؛ درخصوص نحوه رسیدگی و صدور حکم محکومان به اعدام در این مدت صحبت‌های فراوانی شده و نگارنده نیز چند یادداشت نوشته: آنچه از نظر دور ماند، صرف نظر از اینکه چه قضاوتی نسبت به آرای صادرشده داشته باشیم، حق آخرین ملاقات محکومان به مرگ با خانواده خود است. احکام مربوط به اجرای احکام کیفری به شکل پراکنده در دو قانون «مجازات اسلامی» و «این دادرسی کیفری» آمده است؛ اما به شکل خاص، آیین‌نامه‌ای با عنوان طولانی «نحوه اجرای احکام حدود، سلب حیات، قطع عضو، قصاص نفس و عضو و جرح، دیات، شلاق، تعبید، نفی بلد، اقامت اجباری و منع از اقامت در محل یا محل‌های معین» که با ۱۴۸ ماده در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۹۸ به تصویب رئیس وقت قوه قضائیه (سیدابراهیم رئیسی) رسید، به این موضوع می‌پردازد. اگر بخواهیم مواد مرتبط با آخرین ملاقات محکوم با خانواده خود را بررسی کنیم، باید در میحث «نحوه اجرای مجازات‌های سالب حیات» از مواد ۳۳ تا ۴۹ جست‌وجو کرد. در ماده ۳۶ می‌خوانیم: «ساعاتی پیش از اجرای مجازات سالب حیات و ترجیحا شب پیش از اجرای حکم، در صورت رضایت محکوم مراسم مذهبی توسط فرد بصیر و آگاه به مسائلب مذهبی و در غیاب ایشان توسط قاضی اجرای احکام کیفری اجرا می‌شود و به محکوم تفهیم می‌گردد که چنانچه اظهاراتی مانند توبه یا وصیت دارد، اعلام نماید» و در ماده ۳۸ آمده است: «در صورت تقاضای خوردنی یا آشامیدنی از سوی محکوم، جز در مواردی که تقاضای وی به تشخیص پزشکی قانونی به مصلحت نبوده یا به تشخیص قاضی اجرای احکام کیفری برای تأخیر اجرای حکم باشد، مأموران انتظامی مکلف به تهیه آن می‌باشند». همان‌طور که ملاحظه شد، در این دو ماده که انتظار می‌رود در مورد حق ملاقات با خانواده اشاره‌ای شده باشد، مطلب

خاصی دیده نمی‌شود. اینکه به پذیرش تقاضای خوردن و آشامیدن توجه شده اما حرفی از درخواست یا تکلیف مقامات به آخرین ملاقات به میان نیامده، جای تعجب و البته تأسف دارد! ممکن است به دلیل بدیهی بودن موضوع دیگر سخنی از آن در متن آیین‌نامه به میان نیامده باشد. در ماده ۴۳ قاضی اجرای احکام کیفری مکلف شده حداقل ۴۸ ساعت پیش از اجرای مجازات سالب حیات، مراتب را به مقامات و اشخاصی اطلاع دهد تا جهت انجام وظیفه محوله در محل اجرای حکم حاضر شوند. در این فهرست ۹نفره که از افرادی مانند قاضی صادرکننده حکم بدوی و رئیس زندان، تا فرمانده انتظامی محل و منشی دادگاه را در بر می‌گیرد، تنها به وکیل محکوم اشاره شده است و باز هم متأسفانه اثری از خانواده محکوم دیده نمی‌شود. فقط در مورد حکم قصاص نفس و حضور اولیای دم محکوم اشاره شده است. این را که وکلای این دو محکوم که مجازات اعدام آنان در روز شنبه اجرا شد، از موضوع اجرای مجازات مطلع بوده‌اند یا خیر، باید از این

دوستان جوپا شد. در صورت عدم ابلاغ موضوع به وکلا، قاضی مجری حکم مطابق ماده ۱۴ قانون «نظارت بر رفتار قضات» مرتکب تخلف انتظامی «اهمال در انجام وظایف محوله» شده که دارای مجازات انتظامی درجه یک تا چهار (از توبیخ کتبی تا کسر حقوق ماهانه تا یک سوم از شش ماه تا یک سال) شده و تخلف در دادسرای انتظامی قضات قابل تعقیب است. به‌عنوان یک حقوق‌خوانده و در جهت اثبات ضرورت آخرین ملاقات محکوم به مرگ با خانواده‌اش پیش از اجرای حکم، جست‌وجوی فراوانی در متون قانونی کشور کردم؛ با تأسف باید اعتراف کنم که در قوانین و مقررات مربوط به اجرای احکام سلب‌کننده حیات، به اهمیت و ضرورت آخرین ملاقات اشاره‌ای زیادی سرعی کرده‌اند تا مفاهیم فیزیکی را برای افراد قانونی با ماده و تبصره دارد و مگر قرض اثرش‌ها را باید تنها در قانون جست‌وجو کرد؟ به رسم انسانیت آخرین دیدار محکوم به مرگ با خانواده‌اش را دریغ کنید.

پیشخوان

جهان از منظر فیزیک

شرق: نقش فیزیک در زندگی امروزه ما بسیار بدیهی است. اگر به دور و برمان نگاه کنیم، از کامپیوتر و تلویزیون تا تلفن همراه، از هواپیما تا ماهواره و از میکروویو تا ساعت مچی الکترونیک صدها و هزاران ابزار و وسایل فیزیکی را می‌بینیم که زندگی انسان را آسان‌تر، سالم‌تر و سریع‌تر کرده است. فیزیک دان‌های زیادی سرعی کرده‌اند تا مفاهیم فیزیکی را برای افراد غیرمتخصص توضیح دهند. بعضی‌ها در این کار موفق و بعضی ناموفق بوده‌اند. جیم الخلیلی، فیزیک‌دان بریتانیایی، از افراد موفق در این کار بوده است. او استاد فیزیک در دانشگاه ساری در گیلفورد انگلستان است. او یکی از بهترین مورخان دانش‌سوزی در انگلستان بوده و چندین کتاب در زمین فیزیک منتشر کرده است. او علاوه بر آنکه در دانشگاه ساری به تدریس و تحقیق در زمینه فیزیک اشتغال دارد، در رسانه‌های عمومی نیز به توضیح مفاهیم فیزیکی برای مردم عادی می‌پردازد. جهان فیزیکی عجیب و پر از شگفتی‌هاست؛ با این وجود، جیم الخلیلی به ما نشان می‌دهد که به‌هیچ‌وجه غیرقابل‌فهمیدن نیست. گزارش ساده، ژرف و دقیق او از اصول بنیادین فیزیک، این معرفت ذهن‌گستر را برای خوانندگان عمومی قابل دسترسی می‌کند. در این کتاب مختصر، الخلیلی مقدار عظیمی از فیزیک نوین را ارائه می‌دهد، بدون اینکه خواننده هیچ‌گاه حس کند نویسنده به‌سرعت از مطالب گذشته‌است. هرکسی که می‌خواهد نگاهی کوتاه به این بیندازد که چگونه فیزیک نوین درباره برخی از دشوارترین مسائل کیهان می‌اندیشد، از این کتاب لذت خواهد برد. الخلیلی با معرفی مفاهیم عمیق فضا، زمان، انرژی و ماده شروع کرده و سپس سه پایه فیزیک نوین، یعنی نظریه کوانتومی، نظریه نسبیت و ترمودینامیک را توصیف کرده و نشان می‌دهد چراک بخوایم فهم کاملی از واقعیت داشته باشیم، چگونه هر سه اینها باید با هم تلفیق شوند. الخلیلی با استفاده از مثال‌های شگفت‌آور و مقایسه‌های اندیشه‌برانگیز، فیزیک مقیاس‌های دو نهایت کیهانی و کوانتومی، فیزیکی را که پایه تجربیات و فناوری همه‌روزه ما را تشکیل می‌دهد، روشن کرده و در چند مرحله خواننده را با آخرین نظریه‌های مهم در فیزیک آشنا می‌کند. فیزیک همچون جست‌وجوی بی‌باکانه انسان برای اصول بنیادی‌تری تعریف شده که به وقت جهان طبیعی را که در اطراف خود می‌بینیم، توضیح می‌دهد. معرفتی که توسط فیزیک کشف می‌شود، هم به ما قدرت می‌بخشد و هم ما را فروتن می‌کند و هنوز هم فیزیک دلپایره به درگیرشدن در جهان ناشناخته ادامه می‌دهد. این کتاب آگاهی‌دهنده، مهم‌ترین نظریه‌های دانش‌ورزانه را قابل فهم و شایان توجه کرده و روشن می‌کند چرا فیزیک برای همه اهمیت دارد و از همه می‌خواهد در این ماجراجویی عمیق برای جست‌وجوی حقیقت در جهان اطراف ما شرکت کنند. این کتاب با ترجمه دکتر محمدرضا توکلی‌صابری و در ۲۲۶ صفحه، توسط انتشارات روشن‌اندیشان در تهران منتشر شده است.

♦ بارش برف در ارتفاعات گیلان ادامه دارد و در گردنه حیران که به بیش از ۶۰۰ سانتی‌متر رسیده است عکس: علی‌ساسانیان ، مهر

صنف

حکم ۱۸ساله برای احسان پیربرناش

خبر ورزشی از صدور حکم ۱۸ساله برای احسان پیربرناش خبر داده است. به گزارش این رسانه آن‌طور که بهناز میرمطهریان گفته است، طبق رای دادگاه انقلاب ساری، احسان پیربرناش، خبرنگار و طنز‌نویس ورزشی، به ۱۸ سال زندان محکوم شد. پیربرناش در تاریخ ۱۶ آبان دستگیر و به زندان قائم‌شهر منتقل شده بود. بهناز میرمطهریان، همسر احسان پیربرناش، در حساب توئیتری خود درباره حکم او نوشت: با وجود نامه پزشک زندان مبنی بر بیماری و عدم تحمل حبس و با وجود بی‌گناهی عیان همسرم، احسان پیربرناش امروز (سه‌شنبه ۲۰ دی‌ماه) در دادگاه انقلاب ساری به ۱۸ سال حبس محکوم شد که ۱۰ سال از آن قابل اجراست. احسان پیربرناش خبرنگار ورزشی و سردبیر سابق «بانک ورزش» بوده است که در سال‌های اخیر، با نوشته‌های طنز اجتماعی‌اش شناخته می‌شد. احسان پیربرناش و همسرش بهناز میرمطهریان از روزنامه‌نگاران باسابقه حوزه ورزش هستند که یک فرزند پسر هفت‌ساله به اسم کیان دارند. پیربرناش اهل سوادکوه مازندران است و در زندان قائم‌شهر نگهداری می‌شد.

محمد رسول‌اف آزاد شد

ایسنا خبر از آزادی موقت محمد رسول‌اف، کارگردان شناخته‌شده، از زندان اوین داده است. به گزارش ایسنا، این فیلم‌ساز که از چند ماه پیش در حال گذراندن دوران محکومیت خود در زندان است، با صدور قرار توقف اجرای حکم و با سیردن وثیقه به مدت دو هفته برای درمان بیماری از زندان آزاد شد. او که تابستان امسال پس از ماجرای ریزش متروپل دستگیر شده بود، اینک به علت انجام عمل جراحی موقتا آزاد است.

این امر با پیگیری خانه سینما، کانسون کارگردانان سینما و انجمن تهیه‌کنندگان سینمای مستند اعلام شده است.

آزادی کامفیروزی

محمدعلی کامفیروزی نیز آزاد شده است. به گزارش انتخاب محمدعلی کامفیروزی، وکیل دادگستری، به قید وثیقه از زندان شفافویه آزاد شد. کامفیروزی وکیل نیلوفر حامدی و الهه محمدی از روزنامه‌نگاران بازداشتی و جمعی از دانشجویان بازداشتی است. به گفته محمدعلی باقرپور آذریان، وکیل محمدعلی کامفیروزی، با قبول وثیقه برای کامفیروزی موافقت شد و پس از آن دستور آزادی او به زندان شفافویه ارسال شده و در نهایت بعدازظهر روز شوشنبه این وکیل دادگستری آزاد شد. کامفیروزی سابقه وکالت برخی از دانشجویان، معترضان حوادث اخیر و روزنامه‌نگاران از جمله نیلوفر حامدی و الهه محمدی را بر عهده داشته و حدود یک ماه پیش بازداشت شده بود.

یادداشت

تأمین منافع با تخریب روابط

علیرضا هدایت‌پور*

تخریب روابط و مناسبات سیاسی و دیپلماتیک ایران و کشورهای مهم اروپایی تأمین‌کننده منافع بازگیران زباید بوده و خواهد بود. اینکه کشورهای حوزه خلیج فارس، ترکیه، روسیه و سایر رقیبان چه فرصت‌هایی را از شکاف میان ایران و غرب صید خواهند کرد، موضوع این مختصر نیست؛ اما بدون تردید مهم‌ترین حامیان سیاست «ایران‌هراسی» و بازگیران تنش‌آفرین در روابط ایران و اروپا، گروهک منافقین و رژیم صهیونیستی هستند. در چنین موقعیتی هرگونه اظهار نظر و تصمیم‌گیری نیازمند «بررسی راهبردی» و «روگردی چندوجهی» است؛ از همین‌رو اهمیت دارد تا با پرهیز از رفتارهای شتاب‌زده و احساسی و با نگاهی بلندمدت، منافع‌محور و امنیت‌آفرین در جهت خلاف اهداف و مسیر دشمنان این ملک و ملت کام برداریم. تعطیلی مرکز ایران‌شناسی فرانسه، زمزمه قطع روابط دیپلماتیک با پاریس، توصیه به بستن تنگه هرمز و… بیش از اینکه در جهت منافع و مصالح ملی جمهوری اسلامی باشد، به نظر می‌رسد تأمین‌کننده خواست دشمنان قسم‌خورده کشورمان است.

به باور برخی تحلیلگران می‌توان و باید با به رسمیت شناختن اعتراضات عمومی در قبال مطلب اهانت‌آمیز نشریه فرانسوی و اعتراض به سایر رفتارهای مداخله‌گرانه دول اروپایی و حمایت‌شان از جریانات برانداز و تروریستی، با استفاده حداکثری از تجربه و ظرفیت‌های علمی و عقلانیت موجود در کشور از مسیرها، روش‌ها و مجاری رسمی، دیپلماسی عمومی، دیپلماسی مسیر دوم (Track Two) و… در راستای ترمیم شکاف ایجادشده و ناکام‌گذاشتن دشمنان کشور عزیزمان و تأمین منافع و امنیت ملی ایران کام برداشت.

♦ **پژوهشگر روابط و امنیت بین‌الملل**